

LUTHERSK KIRKEKONFERANSE FOR AFRIKA/MADAGASKAR

av

JON EGIL OFSTAD

Afrika-konferansen er over, og en sitter igjen med et vell av inntrykk. Inntrykk fra møtet med sorte, brune og hvite personligheter, inntrykk fra diskusjonene omkring kirkens problemer i Afrika idag, inntrykk fra et glimrende arrangement, og et uut-slettelig inntrykk av Keiser Haile Selassie, «Løven av Juda, Troens Forsvarer.»

Dette var den tredje «All-Africa Lutheran Conference» (AALC). Den første ble holdt i Marangu, Tanzania, i 1955, den andre i Antsirabé, Madagaskar, i 1960. Når konferansen i år ble holdt i Addis Abeba, var det etter innbydelse fra Keiser Haile Selassie og den Lutherske kirken i Etiopia, «Mekane Yesus».

Av konferansens 225 deltakere var 106 valgte delegerte fra lutherske kirker i Afrika, Madagaskar og Jordan. Jordan var representert fordi kirken der følte seg nærmere knyttet til de kristne i Nord-Afrika enn til Asia. Talere, observatører, gjester, LWF (Det lutherske verdensforbund) -staben og konferansestaben var altså tilsammen vel så mange som de delegerte. Av de delegerte var hele fire femtedeler afrikanere, gassere og arabere, et synlig bevis for at «Afrika kommer» og at misjonærene har mistet sin lederplass. Det var afrikanerne som dominerte under diskusjonene også, og det var rent fornøydelig å høre en afrikansk møteleder be en misjonær holde seg til saken!

Det ytre arrangement var storslagent. Møtene ble holdt i «Africa Hall» som vil være kjent fra politiske stormøter og som egnet seg ypperlig til en slik konferanse. Det skyldes utvilsomt keiseren at kirkekonferansen fikk gjøre bruk av det flotte FN-bygget, og den store «Rally» på søndagen var det første evangeliske møte som er holdt i Africa Hall. Det moderne, tekniske over-

settelsessystemet virket godt, og alle møtene i plenum ble hørt samtidig på engelsk, fransk og amharisk. Deltakerne bodde i hoteller i byen og ble fraktet i busser morgen, middag og kveld. Ved inngangen til Africa Hall vaiet alle de nye, fargerike flaggene fra Afrikas mange land.

Konferansens åpning ved LWF's president, dr. Fredrik Schiotz, og Ato Emanuel Gabre Selassie, var høytidelig, og med biskop Josiah Kibiras «key-note address» ble tema og tone slått an allerede første dagen: «En levende kirke i et skiftende samfunn.» Alle foredrag og diskusjoner var siktet inn under dette tema, og en merket under hele konferansen en sterk felles vilje til å løse kirkens oppgaver i de stadig skiftende forhold. Den unge, slanke bukobabispren med den lange, fiolette kjolen og det beksvarte ansiktet, skulle forresten vise seg som en av konferansens skarpe og sympatiske karakterer.

Keiserens besøk og tale på konferansen var et av de store høydepunkter. Hans kjennskap til og interesse for kirkene i Afrika, overrasket mange. Og alle ble grepet av hans sterke tro på Evangeliets sjanse i Afrika idag. Han sa blant annet at misjonen hadde vært en avgjørende faktor når det gjaldt den politiske frihet som så mange afrikanere kan glede seg over idag. Mange av Afrikas store ledere, sa han, hadde fått sin opplæring og sin inspirasjon i kirkens skoler. Han sa videre at en kirkekonferanse som AALC hadde minst like stor betydning som noen politisk konferanse. «Den fred som englene forkynte da vår Frelser ble født, er blitt nødvendigere enn noen gang før. Idag står vi ikke overfor alternativene fred eller krig, men fred eller tilintetgjørelse. Derfor er det de kristnes edle ansvar overalt i verden å be og arbeide for verdensfreden.»

Keiseren takket LWF for radiostasjonen Evangeliets Røst som han mente hadde stor betydning i dagens Afrika. «Vi og vår regjering vil alltid støtte dette tiltak.»

Senere ble hele konferansen bedt til mottakelse på slottet, hvor de ble presentert for keiseren og fikk trykke hans hånd.

Det ekumeniske spørsmål fikk ingen dominerende plass på denne konferansen. Men det var oppe nok til å vise at afrikanske

kirkeledere er svært åpne for samarbeid med andre kirkesamfunn. Jeg hadde inntrykk av at prost Dlamini fra Sør-Afrika fikk alminnelig støtte da han sa: «Vi lutheranere har noe å gi. Derfor skal vi gå inn i samarbeid med andre *med vår lære* for å gi, uten å gi avkall på noe av vår arv.»

Men det var stor usikkerhet når det gjaldt den praktiske side av saken, på hvilken måte, på hvilke områder og i hvilken utstrekning den lutherske kirke kan samarbeide med andre kirkesamfunn. Og selv om det ikke kom frem i diskusjonen i plenum, var det klart at denne usikkerhet til syvende og sist hadde sin årsak i manges frykt for sammenslutning med ikke-lutherske kirker og de konsekvenser dette ville få. LWF ble bedt om å utarbeide klare retningslinjer for eventuelt samarbeid med andre kirker.

Luthersk samling var langt mere i forgrunnen. Det var fremme forslag om et nytt sekretariat i Afrika, som skulle virke mellom Afrika-konferansene og se til at resolusjonene fra AALC ble gjennomført, at det ble større kontakt mellom de lutherske kirkene og at det ble samordning og samarbeid i viktige prosjekter. Et slikt sekretariat skulle ikke erstatte misjonsavdelingen i LWF, men samarbeide med den. Det kom stadig frem at kirkene i Afrika og på Madagaskar ønsket hjelp og råd og sterkere kontakt med LWF. Det var imidlertid mange som fryktet en slik organisasjon fordi de mente at de sterkere kirkene ville komme til å dominere samarbeidet. Og da det viste seg at dette forslaget ville ha sine økonomiske konsekvenser for kirkene og derfor vanskelig lot seg gjennomføre, ba konferansen LWF om å ansette en ekstra Afrika-sekretær i misjonsavdelingen (helst en afrikaner) som sammen med den nåværende Afrika-sekretær (pastor Lundgren) kunne gi Afrika bedre service. Særlig fant man det viktig at en slik sekretær skulle hjelpe de forskjellige kirkene med å gjennomføre de vedtak som ble fattet av AALC. Men han skulle også være kirkenes rådgiver overfor den interkonfesjonelle «All Africa Conference of Churches».

Ønsket om luthersk samling viste seg også tydelig i resolusjonen om å be LWF komme med forslag til felles prestekjole og

liturgi for hele Afrika og Madagaskar på neste Afrika-konferanse (1970). Videre ble LWF bedt om å utgi et teologisk tidsskrift på engelsk og fransk for Afrika og Madagaskar, der særlig afrikanske og gassiske kirkeledere og teologer kunne komme til orde.

Kirkedisiplinen var sterkt i søkelyset, og det var en opplevelse å merke hvordan alle gikk inn for en ny linje her. Ikke minst gjorde pastor Trobisch's foredrag om «Kirkens ansvar for den enkelte», et dypt inntrykk. Han påviste hvor legalistisk synet på kirkedisiplinen hadde vært og hvor nødvendig det var med en omlegning. «Kirkedisiplin», sa han, «er å gå og vinne, ikke å vente og dømme.» Hele konferansen var tydelig under kallet til fornyelse på dette punkt, og alle ble pålagt å holde kurser for prester, evangelister og lekfolk for å kunne gi veiledning og opplysning, i første rekke blant ungdommen. Særlig ble det understreket at presteskolene burde være våkne når det gjaldt kirkens ansvar her. Med denne saken kan vi virkelig snakke om et nytt signal.

Kirkens sosiale ansvar var også i forgrunnen. Det var forslag om et sossalsenter for Afrika, som skulle utdanne spesialarbeidere for å hjelpe kirken til å møte sitt sosiale ansvar, særlig i byene.

Gasseren Ramaliarison holdt et glimrende foredrag der han kom inn på problemet «by og land». Her påviste han nådeløst kirkens manglene evne til å følge med utviklingen i Afrika og på Madagaskar. Han mente at alt for få av prestene var rustet og skikket til arbeidet i byene. Ikke minst har kirken sviktet når det gjelder å forstå konflikten mellom den unge og den eldre generasjon, sa han. Her trengs kallsbevissthet og allsidig utdanning. Vel, her tråkket han sine landsmenn litt for hardt på tærne, men stort sett ble hans uttalelser tatt alvorlig. Det ble fattet flere resolusjoner som tok sikte på handling også i denne saken.

Afrikonisering av kirken var også fremme. Misjonærene ble kritisert for å ha kastet på sjøen afrikanske og gassiske seder og skikker og erstattet dem med europeiske. Biskop Moshi (Tanzania) sa: «La oss se til at vi ikke gjør det samme.»

Han minnet om at regjeringene i forskjellige land hadde opprettet egne departementer for afrikansk kultur, og han mente at

kirken også burde undersøke om det ikke var ting i afrikansk og gassisk kultur som kunne godkjennes, forbedres og brukes av kirken. Biskop Kibira var inne på det samme.

Prest og lekmann. Samtidig som det gjentagende ble presisert at den akademiske standard i presteutdannelsen måtte heves, ble det også understreket at de aller fleste av kirkene led under prestemangel. Mange menigheter, særlig ut over landet, fikk ikke den tjeneste med Ord og Sakrament som de trengte. Og her kunne man ikke vente på prester med den ønskede utdannelse. Presten Ezra Gebremedhin (fra Mekane Yesus-kirken) mente at det måtte være en svakhet ved hele organiseringen av kirken. Det er, sa han, mange gode og sterke kristne i menighetene som kunne innsettes som menighetsledere med rett til forvaltning av sakramentene. Han mente det var viktigere at menighetene ble ansvarlig betjent med Ord og Sakrament enn at kirken strengt holdt på den profesjonelle prestatjeneste. Det var en god del diskusjon omkring dette spørsmålet, og man ble enig om en resolusjon der kirkene ble bedt om å overveie muligheten av å ordinere erfarne evangelister som en nødsforanstaltning for at menighetene kunne betjenes med Ord og Sakrament regelmessig. Likeså ble det anbefalt å tenke alvorlig over muligheten av «teltnakertjenesten», dvs. utdannelse og ordinasjon av skikkede lekmenn i stillinger utenfor «kirken».

Videre var spørsmålet om aktivisering av lekfolket sterkt fremme. Kirken måtte vokte seg for å være en «prestens kirke», den måtte være en kristenfolkets kirke der alle følte sitt ansvar. Bare med et aktivt lekfolk ville kirken ha håp om å fylle sin oppgave. Det var ganske interessant at det nettopp var den unge bukobabispren, Kibira, som sterkest understreket dette.

Forholdet kirke og misjon var såvidt oppe, men — merkelig nok — uten at ordet «misjon» ble brukt i det hele tatt. Det var uhyre interessant å merke at misjonsselskapene så fullstendig kom i bakgrunnen på konferansen, særlig når en tenker på de betraktelige bevilgninger misjonsselskapene fremdeles opererer med når det gjelder hjelpen til kirkene i Afrika og Madagaskar. En hadde inntrykk av at det særlig var kontakten med LWF kirkene var

interessert i, og det ble til at LWF ble bedt om å utarbeide retningslinjer for samarbeidet mellom de unge kirker og kirkene i Amerika og Europa. Her regnet man nå tydelig med et forhold mellom søsterkirker, ikke mellom mor- og datterkirker.

Radio, TV, film og trykk spiller stadig større rolle i Afrika, understreket dr. Aske i sitt foredrag på konferansen. «Her står kirken foran den mest spennende utfordring, eller det frykteligste mareritt dersom den ikke kan møte utfordringen, hevdet han. Han la konferansen sterkt på hjerte å være våken for de store muligheter som massemedia har idag i kirkens misjonsarbeid.

Mange interessante personligheter gjorde seg bemerket på konferansen. En hadde mere enn før en sterk kjensle av at «Afrika kommer» også når det gjelder kirkelivet. Afrikanerne fra Tanzania gjorde kanskje den største innsats med sin Kibira, sin Musa og sin Gunda. Disse tok fullstendig luven fra sin sjef, biskop Moshi, som tidligere har vært fremtredende ved slike konferanser. Madagaskar ga et blandet inntrykk med den fine møtelederen Andrianariajaona og Ramaliarison på den ene side og Rasolofosaona, som stadig kritiserte LWF, på den andre side. Av den store flokken fra Sør-Afrika var det særlig prost Dlamini som gjorde seg bemerket. Han var klar og vant respekt. Men sterkest inntrykk gjorde nok to menn fra Etiopia, nemlig den unge Ezra Gebremedhin som var konferansens opplagte yndling, og ministeren for post og telekommunikasjon, Ato Emanuel Abraham, som forresten har vært på alle tre Afrika-konferanser. Han vant alles beundring for sin suverene måte å lede møtene på og for sitt klare, evangeliske budskap.

Afrika-konferansen 1965 er over, og de mange deltakerne er forlengst tilbake i sine hjemland. Konferansens betydning er det for tidlig å uttale seg om. Den kan bare vise seg i gassisk og afrikansk kirkeliv i årene som kommer. Men selv om de mange resolusjoner ikke skulle bli gjennomført helt ut, så merket en i foredrag og diskusjoner en vilje til samarbeid og innsats, og et åndelig fellesskap, som ga løfter om nye fremstøt og større enhet.